

Hälsocentralen. En korus.

av Jenny Andersson

Jag bor i Umeå och arbetar på hälsocentral, är snart färdig specialist i Allmänmedicin. Har under min ST-tid använt skrivandet som en kanal för alla förtroenden, berättelser och allt liv. För att vårda nyfikenheten och det mellanmänniska. Det som behövde rensas ur journalanteckningarna, som inte rymdes i diagnoser eller åtgärds-koder. Det som ofta saknades i strategidokument, utredningar eller budgetförslag. Denna text är ett ax- och ett hopplock, en samtida korus, min vardag.

I.

Jag är så trött.
Det måste vara någonting fel med mig.
Jag är så trött.
Det spelar ingen roll hur mycket jag sover.
Jag går och lägger mig tidigt. Sover länge. Vilar på dagen.
Jag är så trött.
Ingen annan är så trött som jag.

Jag kan inte sova.
Ingenting. Sover jag.
Jag går och lägger mig. Bara vrider mig i sängen.
Somnar när det är morgon. Och då vaknar jag.

Jag brukade aldrig. Aldrig förut har jag haft problem. Men nu.
Jag kan inte. Det är omöjligt.
Att somna.
Jag somnar men så vaknar jag direkt.
Kan inte somna om.
Sover bara fyra timmar. Två timmar. Aldrig längre än trettio minuter åt gången.
Jag sover ingenting. Kan inte.

II.

Kan det vara något med sköldkörteln?
Att jag är så trött.
Att jag inte sover.
Att jag är så ledsen.
Att jag inte vill någonting.
Jag har läst på nätet.
Det stod på nätet.
Jag såg på en sida på nätet.
Hur är det här med sköldkörteln.
Min mamma. Min pappa. Min mormor. Min kompis.
Många på nätet.

Har rubbningar i sköldkörteln.
Borde jag kanske ta prover?
Är det säkert att proverna visar rätt?
Min mamma. Min kompis. Många på nätet.
Har rubbningar i sköldkörteln.
Som inte syns på några prover.
Som inte svarar på behandling med vanliga mediciner.
Kanske är det det jag har också?

III.

Det är magen.
Den krånglar.
Det har den alltid gjort. Har den aldrig gjort förut.
Jag måste alltid gå på toa. Kan inte gå på toa. Blir aldrig klar på toa.
Avföringen är hård. Lös. Konstigt färgad. Annorlunda.
Det gör ont.
Här uppe. Här nere. Bakåt. När jag sitter. När jag står. När jag jobbar. Äter mjöl. Mjölk. Sparris. Vad jag än äter.
Och uppsvälld. Liksom spänd.

Jag har lagt om kosten. Borde jag lägga om kosten?
Vad ska jag äta?
Vad är allt jag nu inte ska äta?
Kan vi ta prover?
(Kan det vara sköldkörteln?)
Vad ska jag göra.
Med magen.

IV.

Nu har jag så ont.
Överallt.
Det var bättre förut men nu är det sämre igen.
Överallt gör det ont.
Vad kan det vara.
Det måste ju vara något.
Någonting ni inte hittar.
Något fel är det ju.
När det gör så ont.

Jag måste få någonting för det onda.
Jag vill inte bara ta någonting för det onda.

Jag vill veta vad det är.

Det strålar ut. Det är som knivar. Det liksom sticker. Smärtan flyttar runt. Men alltid ont.

Nu måste jag ha en röntgen. En spruta. Ett svar. Ett gympaprogram. En tablett som funkar. Någon som lyssnar. Ett annat jobb. En sjukskrivning. En lapp med råd. En Tv i sängen.

Jag blir så trött också. Av att ha såhär ont. Och arg. Och ledsen. Och ont.

V.

Det är här uppe, bak, på mitten och framme på benet När jag springer. När jag sprang förut. När jag vill springa nu men då kan jag inte.

Jag har läst allt. Det finns så mycket att läsa.

Det är tydligen vanligt. Bland såna som jag. Såna som springer Det är den här muskeln och bandet och fästet och senan

Jag kan alla namnen och alla övningar. Jag har provat allt och alla olika och jättelänge.

Men det måste väl finnas något annat

Något någon annan kan göra.

För varje gång jag försöker nu

Så blir det som förut

Men jag vill att det ska vara som innan.

Så att jag kan fortsätta springa

VI.

Det liksom värker. Känns tungt. Konstigt när jag cyklar. Klämmer. Ser annorlunda ut. Fult. Snett. För mycket här för lite där.

Snett. Konstigt.

Titta säger du. Känna, måste du verkligen?

Det måste ju vara något fel.

Kan du säga vad som är fel.

Kan du inte bara säga att det inte är något fel,

Helst utan att titta. Helst innan jag kom. Säg bara att jag kom i onödan och får slippa.

VII.

Det är jobbet som lärare, arkitekt, forskare, ingenjör, egenföretagare, undersköterska.

Jag har gjort kometkarriär på Apple. Jag har inte arbetat på länge.

Jag klarar inte av att arbeta mer.

Det har blivit så svårt att slappna av i musklerna.

Det är alla ljuden. Och pipet från kylan.

Det var en förkylning för mycket och så en till.
Det var huvudvärken som fanns redan på morgonen.
Det var yrseln och ingenting att hålla sig i.
En rapport. En deadline. En chef. En ambitionsnivå. Alla krav och
så en kollega till som inte.

Nu hittar jag inte ut ur rondellen. Kommer jag inte iväg till
jobbet. Nu kommer jag inte upp ur sängen.

Det som skulle vara roligt.
Det som gick så bra.
Jag som hade det så bra.

Jag som var så duktig
Jag som tycker det är så viktigt att vara duktig.
Jag som tycker så mycket om att dansa.

VIII.

Jag följer med för att kunna berätta.
Jag kommer ensam för att jag skäms.
Jag är arg, jag är rädd, jag ler och skojar för att kompensera.
Jag kommer nog försent undrar bara vad jag gör här.

Det gäller min make. Min pappa. Det gäller mig.
Som tvekar inför att föra min egen talan.
Som inte känner igen mig själv längre.
Som tappat tråden. Riktningen. Orden. Koderna till korten.
Som tappat ordningen på dygnet och allt det andra.

Precis som min pappa. Precis som med mormor. Precis som i den där
filmen.
Hur blir det sen? Vem blir jag nu?

IX.

Jag är stor men fortfarande liten.
Mitttemellan.
Min mamma. Min pappa. Min storasyster. En kusin följer med.
Hjälpsökande vuxenögonen på stolen intill.

Jag har ont i en fot och måste bäras.
Är blek. Är trött. Har ont i magen. Kan inte sova
Har gått hem från skolan. Får gå undan i skolan. Har bytt skola
eller vill inte gå dit mer.

Kan det vara brutet?
Kan det vara hjärtat?
Kan det vara farligt?

Jag frågar, vuxenögonen frågar.
Jag skruvar på mina händer, skruvar ur stolen, ur skinnet.
Tittar ner, ut, bort. Stora tårar rinner nerför kinder under lång lugg.
Rösten krymper. Storasyster släpper ner axlarna och en pappa skruvar på sig istället.

Jag vill inte leva fastän jag knappt börjat. Min mamma vill inte leva fast hon är min mamma. Min mamma och pappa ska till rättegång. De vuxna är små fast dom är stora.
Det finns ord som inte kan sägas.
Det finns minnen. Saker som hänt innan minnet.

Jag vet inte. Jag vill inte. Jag vill.
Använda något vasst.
Bara bo hos en.
Att mamma ska bli frisk.
Att allt ska försvinna.
Att allt ska bli bra.

Bup är värdelösa.
Skolan är värdelös.
Familjen är värdelös.
Livet är värdelöst.
Jag vet inte ens om jag gillar hockey längre.

X.
Det handlade om foten. Som svullnade och gjorde ont.
Om att försöka få på stödstrumpor utan hjälp.
Om diabetes. Ett dåligt knä.
Oklippta naglar som inte går att nå eller en trappa som är svår att ta sig upp för.
Om sömnen eller aptiten som är för lite jämnt. Om hemtjänst som kom eller inte. Om mediciner.

Men mest av allt handlade det om en älskad make
Som varit sjuk länge.
Eller en hustru som plötsligt föll död ner mitt i julbestyren.
Eller en älskad som bara slutat vakna.

Om tid som gått men som inte gör någon skillnad.
Ett efteråt som är tomrum och olikt och onödigt nytt efter så lång tid.
Om att vara vilse i det vardagliga och det egna hemmet.
Där allt som varit finns överallt.
Det var så det var och aldrig sa ni någonting om det.

Nu brottas jag ensam med påslakan och tycker det är det
jobbigaste som finns.
Hänger ensam upp tung tvätt på en hög ställning.
Förundras över dammet som blir och blir utan att man förstår hur
det går till.
Undrar hur man kommer på att man ska vattna blommor?

Det blev så väldigt mycket tid när jag inte längre behövde passa
någon annans läkartider. Medicintider. Oroa mig för vad som
skulle hända om han ramlade ihop mellan hemtjänstens besök. Om
han var helt tyst och jag som ser så dåligt.

Det är så mycket. Som inte syns förrän så fort någon slutar med
det. Som inte märks förrän det fattas.

Och jag önskar att jag fick en chans att säga Alla tack.
En chans till att vara två om saker. Om jag bara vetat.

XI.

Jag vet det redan innan.
Men det värsta är ännu uttalat.
Jag har vetat sen blodet. Sen det onda. Sen det andra.

Jag har blundat men det fanns där ändå
Jag ser i dina ögon när du också börjar ana.
Det gula i mina. Det gråa. Det magra. Det bleka.
Alla frågor och alla svar vi båda helst sluppit.
De svåraste. Det värsta.

Alla måsten som blir nästa steg.
Som gör att det blir sant.

Men läs mig som förut. I detta innan.
Bortse från tecknen utanpå
på vad som är ofrånkomligt inuti.
Möt mig som då. I detta nu.
Vi kommer inte undan sedan,